

Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
Nijverheidsstraat 26-38
1040 Brussel
Tel.: 02/289.76.11
Fax: 02/289.76.09

COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS

NOTA

(Z)050817-CDC-457

over

*'het ontwerp van het plan voor de ontwikkeling
van het transmissienet 2005-2012 van de N.V.
ELIA SYSTEM OPERATOR'*

opgesteld in het kader van het overleg bedoeld in
artikel 13, §1, eerste lid, van de wet van 29 april 1999
betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt

17 augustus 2005

INLEIDING

Op 15 juli 2005 heeft de N.V. ELIA SYSTEM OPERATOR (hierna: ELIA), in het kader van het overleg bedoeld in artikel 13, §1, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna: de elektriciteitswet), een ontwerp van het plan voor de ontwikkeling van het transmissienet 2005-2012 (hierna: ontwerp van het ontwikkelingsplan) aan de COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (hierna: CREG) overgemaakt.

Op 20 juli 2005 heeft ELIA tijdens een werkvergadering een verbeterde versie van de hoofdstukken 7 en 8 van het ontwerp van het ontwikkelingsplan aan de CREG overhandigd.

In het kader van de opstelling van het ontwerp van het ontwikkelingsplan werden er vier overlegvergaderingen gehouden tussen ELIA en de CREG, onder meer over de structuur van het plan, de hypothesen in verband met de vraag en de productie van elektriciteit en over de resultaten van de studies die gemaakt werden in dit kader. Daarnaast werden er nog drie vergaderingen gehouden tussen ELIA en de werkgroep van Algemene Raad die opgericht werd in het kader van het ontwikkelingsplan, waarbij dezelfde onderwerpen behandeld werden.

Het Directiecomité van de CREG keurde onderhavige nota goed tijdens zijn vergadering van 17 augustus 2005.

In onderhavige nota wordt het ontwerp van het ontwikkelingsplan geanalyseerd, waarbij rekening gehouden wordt met de verbeterde versie van de hoofdstukken 7 en 8 en de informatie die ELIA naar aanleiding van de diverse overlegvergaderingen heeft uitgewisseld.

Deze nota bestaat uit twee delen: in het eerste deel wordt een analyse gemaakt van het door ELIA opgestelde ontwerp van ontwikkelingsplan en het tweede deel geeft een synthese van de voornaamste opmerkingen vevat in het eerste deel.

I. ANALYSE VAN HET PLAN

Het ontwerp van ontwikkelingsplan 2005-2012 is een eerste aanpassing van het ontwikkelingsplan 2003-2010 dat door de Minister werd goedgekeurd op 9 juli 2004. Het nieuwe plan steunt in ruime mate op de grondslagen vevat in het ontwikkelingsplan 2003-2010.

Het ontwerp van ontwikkelingsplan omvat tien hoofdstukken en heeft als doel:

- een stand van zaken op te maken betreffende de versterkingen waarvoor verbintenissen werden aangegaan in 2003 en de versterkingen voor de periode 2004-2006 die goedgekeurd werden in het voorgaande plan;
- een voorstel van versterking van het transmissienet tegen 2008 uit te werken, op basis van verschillende scenario's die worden opgesteld op grond van evolutiehypothesen;
- de mogelijke richtinggevende pistes met betrekking tot de versterkingen van het net op lange termijn en de beslissingen betreffende de studieprojecten te actualiseren;
- de nieuwe methodologische ontwikkelingen te beschrijven die in het kader van het plan worden gebruikt.

De informatie over de methodologieën die in het vorige ontwikkelingsplan al werd gegeven en de redenen voor de goedgekeurde investeringen uit het vorige plan, werden in bijlage opgenomen.

De CREG wenst op te merken dat het nieuwe ontwikkelingsplan, zoals het vorige, geen betrekking heeft op vervangingsinvesteringen, maar uitsluitend op de noodzakelijke investeringen voor de ontwikkeling van het transmissienet tijdens de periode 2005-2012.

De CREG maakt hierna een analyse, hoofdstuk per hoofdstuk, van het door ELIA opgestelde ontwerp van ontwikkelingsplan. Aspecten in verband met een zelfde investering maar behandeld in verschillende hoofdstukken, werden soms gegroepeerd om de analyse te verduidelijken.

De inleiding van het plan

1. In de inleiding van het ontwerp van ontwikkelingsplan wordt er, zoals bij het vorige plan, verwezen naar het voorwerp, de wettelijke context en de drie doelstellingen die aan de basis liggen van de ontwikkeling van het elektriciteitsnet, namelijk energie, milieu en economie. De krachtlijnen van het voorgestelde plan worden verduidelijkt, met name:

- de openstelling van de elektriciteitsmarkt te faciliteren door het verhogen van de importcapaciteit van België;
- de afhankelijkheid van het transmissienet ten opzichte van het productiepark te verminderen door het plannen van nieuwe investeringen in het net wanneer dit mogelijk

en economische verantwoord is, alsook in functie van de middelen waarover de netbeheerder beschikt. Het doel hiervan is telkens terugkerende verplichtingen van productie-eenheden weg te werken.

Er wordt eveneens aangestipt dat dit plan rekening houdt met de beleidskeuzes op het gebied van energie, meer bepaald met betrekking tot duurzame ontwikkeling. Zo wordt er rekening gehouden met de doelstellingen op het vlak van de hernieuwbare energie. In deze context heeft ELIA oplossingen bestudeerd voor het aansluiten van windenergieparken in de Noordzee tot een capaciteit van 2000 MW. Ten slotte wordt erop gewezen dat de traditionele doelstelling om op een betrouwbare wijze aan de toekomstige vraag te voldoen, wordt behouden.

De CREG stemt in met de doelstellingen en de krachtlijnen die aan de grond liggen van het ontwikkelingsplan, doch maakt evenwel een voorbehoud bij het feit dat ELIA het plannen van nieuwe investeringen ook laat afhangen van “de middelen waarover de netbeheerder beschikt”. Deze bewoordingen zijn te arbitrair en zullen aanleiding geven tot discussies.

Inzet en belang van de ontwikkeling van het elektriciteitsnet

2. In dit hoofdstuk van het ontwerp van ontwikkelingsplan worden het algemeen belang en de rol van het transmissienet geschetst. De CREG stelt vast dat ELIA in punt 1.1.2 van het ontwikkelingsplan volgende omschrijving van het transmissienet geeft: “Het transmissienet dat door Elia System Operator (“Elia”) als netbeheerder wordt beheerd, bestaat uit luchtlijnen en ondergrondse kabels met een spanning van 380 kV tot en met 30 kV”.

De CREG merkt op dat een dergelijke omschrijving niet strookt met de definitie van het transmissienet in de elektriciteitswet en die doelt op de elektriciteitsnetten die onder federale bevoegdheid vallen.

De CREG stelt evenwel vast dat, niettegenstaande voornoemde omschrijving van ELIA, het ontwerp van ontwikkelingsplan hoofdzakelijk beperkt blijft tot de netten die onder federale bevoegdheid vallen. ELIA heeft eveneens de investeringen die zich tussen het transmissienet en de gewestelijke netten bevinden in het plan opgenomen.

De CREG stelt dan ook voor om in punt 1.1.2 en op alle andere plaatsen waar het woord “transmissienet” niet in de wettelijke context gebruikt wordt, eerder te spreken van het “net” in plaats van het “transmissienet”.

Evolutie van het verbruik

3. Hoofdstuk 2 van het ontwikkelingsplan behandelt de evolutie van het verbruik. Het verbruik is één van de basisparameters voor de verschillende scenario's die bij het opstellen van het ontwikkelingsplan in aanmerking genomen worden. De verbruiksprognoses voor de afnamepunten vloeien voort uit een vergelijkingsproces waarbij twee informatiebronnen met elkaar geconfronteerd worden. Deze informatiebronnen vertrekken elk vanuit een verschillende logica, meer bepaald vanuit een "macro-economische" en een "micro-economische" invalshoek.

In deel 2.1 van het ontwikkelingsplan wordt het macro-economische referentiekader beschreven. Het steunt voornamelijk op de energievoorzichten op lange termijn die het Federaal Planbureau heeft vastgesteld. De definitie van de verbruiksscenario's die het gevolg zijn van het opnemen van de resultaten van de micro-economische benadering in het macro-economische kader, gebeurt in deel 2.2. Deel 2.3 behandelt de laatste methodologische ontwikkelingen in verband met de lokale verbruiksprognoses.

Om rekening te houden met een vrij breed spectrum van vooruitzichten dat representatief is voor het onzekere karakter van de verbruiksevolutie, werd het ontwikkelingsplan getoetst aan twee uiteenlopende verbruiksvarianten: de hoge variant met een groeivoet van 1,6 % die afgeleid is uit het referentiescenario van de studie BfP/PP95¹ en de lage variant met een groeivoet van 0,7 % die steunt op de projectie BfP/MDE².

De groeivoeten van deze varianten komen ongeveer overeen met de groeivoeten van de gelijknamige varianten met betrekking tot de elektriciteitsvraag in België die in het Voorstel van Indicatief Programma van de Productiemiddelen voor Elektriciteit 2005-2014 van de CREG³ (hierna: IP 2005-2014) werden beschouwd.

4. De CREG is van oordeel dat het dimensioneren van het transmissienet op basis van deze twee varianten inzake evolutie van het verbruik, toelaat om op een realistische wijze rekening te houden met de onzekerheid in verband met de toekomstige belastingtoename van het transmissienet.

¹ Energievoorzichten voor België tegen 2030, Federaal Planbureau, Planning Paper 95.

² *Demande maîtrisée d'électricité: Elaboration d'une projection à l'horizon 2020*, Federaal Planbureau, Working Paper 19-04.

³ CREG, Voorstel (C)050120-CREG-388 van Indicatief programma van de productiemiddelen voor elektriciteit 2005-2014, 20 januari 2005.

Het is echter niet duidelijk hoe en in welke mate ELIA rekening heeft gehouden met de netverliezen bij het bepalen van verbruiksvarianten. De CREG vindt het nuttig dat de hypothesen betreffende de netverliezen worden toegelicht in het ontwikkelingsplan.

Er dient echter nota genomen te worden van de relatief geringe invloed van de evolutie van het verbruik op de versterkingen van het transmissienet in vergelijking met de hypothesen die gemaakt worden voor de productie en de uitwisselingen met het buitenland.

Evolutie van de productie en de import

5. Hoofdstuk 3 van het ontwikkelingsplan behandelt de evolutie van de productie. De uitwerking van de prognoses met betrekking tot de evolutie van de elektriciteitsproductie is een heel belangrijk element bij het opstellen van het ontwikkelingsprogramma van het transmissienet. Ze moeten toelaten de belangrijke knelpunten in het transmissienet te lokaliseren waarvoor vervolgens de investeringen kunnen bepaald worden die noodzakelijk zijn om de transportcapaciteit te verzekeren.

Deze prognoses hangen nauw samen met het energiebeleid van het land en worden dan ook sterk beïnvloed door de keuzes die de overheid heeft gemaakt. Niettemin is de elektriciteitsproductie in een geliberaliseerde elektriciteitsmarkt ook aan de regels van de vrije mededinging onderworpen.

Wat betreft de hypothesen van het ontwikkelingsplan in verband met de centrale productie wordt er slechts één nieuwe productie-eenheid van 200 MW voorzien in 2007.

Daarentegen voorziet het IP 2005-2014 in het aanbevolen investeringsbeleid twee nieuwe STEG-eenheden van 400 MW (de eerste in 2009 en de tweede in 2010) en drie nieuwe gasturbines van 80 MW in 2008.

De hypothesen van het ontwikkelingsplan in verband met de productie die gebruik maakt van hernieuwbare energiebronnen, komen vrijwel overeen met de hoge investeringsvariant van het IP 2005-2014 waarbij de gewestelijke doelstellingen gerealiseerd worden.

In de hypothese van het ontwikkelingsplan in verband met de productie die gebruik maakt van warmtekrachtkoppeling, blijkt de capaciteit voor 2006 vrijwel op het niveau van de hoge investeringsvariant van het IP 2005-2014 te liggen. De capaciteit stijgt echter minder sterk dan in de hoge investeringsvariant om in 2012 ongeveer op de capaciteit van de lage investeringsvariant van het IP 2005-2014 uit te komen.

Om rekening te houden met de grote onzekerheden in verband met de evolutie van de productie in België en de vooruitzichten met betrekking tot de import, werd het ontwikkelingsplan opgebouwd rond een aantal productiescenario's.

Op basis van de hypothesen werden er twee basisscenario's ontwikkeld in samenhang met de twee beschouwde verbruiksscenario's. Op deze scenario's werden er nog varianten beschouwd die samenhangen met de openstelling van de markt en met de onafhankelijkheid van het productiepark.

Dit geeft aanleiding tot volgende productiescenario's:

- de basisscenario's, die bestaan uit een "hoge verbruiksvariant" en een "lage verbruiksvariant";
- de scenario's "verhoging van de import", die rekening houden met de mogelijkheid om 2.500 tot 3.700 MW te importeren in 2008 en 4.700 MW in 2012;
- de scenario's "onafhankelijkheid van het net ten opzichte van het productiepark";
- de scenario's "gunstige locaties voor nieuwe eenheden"; de netversterkingen die uit deze scenario's volgen, zijn niet aan de onderzochte tijdstippen, maar aan het tijdstip van de realisatie van de nieuwe eenheden gebonden.

6. Hoewel de basisscenario's geen rekening houden met de nieuwe centrale productie-eenheden die in het IP 2005-2014 voorzien worden, kunnen deze in belangrijke mate opgevangen worden door de laatste productiescenario's die de gunstige locaties voor nieuwe eenheden bepalen.

De scenario's "verhoging van de import" moeten toelaten het transmissienet te dimensioneren om een beduidende verhoging van het importniveau van België te voorzien. De importcapaciteit van België is echter afhankelijk van het importpeil van Nederland. De waarden 3.700 MW voor 2008 en 4.700 MW voor 2012 gaan uit van de hypothese dat de totale import van Nederland 2.500 MW bedraagt. Iedere stijging van de Nederlandse import boven deze waarde heeft voor gevolg dat de bovenvermelde importcapaciteit daalt.

In het "Capaciteitsplan 2003-2009" gaat TenneT in zijn referentiescenario uit van een import van 4.700 MW over de periode 2003-2009, niettegenstaande de maximale importcapaciteit die door de *TSO-auction*⁴ in 2003 werd toegewezen, niet hoger is dan 3.850 MW. Deze

⁴ Organisme dat instaat voor de veiling van capaciteit aan de Nederlandse grens.

belangrijke stijging van de importcapaciteit van Nederland heeft te maken met de verwachte winst van de bijkomende faseverschuivers tussen Duitsland en Nederland. In een persmededeling van 16 oktober 2003, dus na de publicatie van het "Capaciteitsplan", stelt TenneT dat de maximale waarde van 3.850 MW omwille van een belangrijke wijziging van het Duitse productieplan, met name de installatie van een groot aantal windmolens, niet kan worden verhoogd. TenneT is van oordeel dat deze situatie op korte termijn niet zal veranderen.

Gelet op het voorgaande is de CREG tevens van mening dat scenario's die een Belgisch importniveau van 3.700 MW voorzien in 2008, niet erg realistisch zijn. Bovendien kadert een dergelijk importniveau niet in de hypothesen van het IP 2005-2014. De investeringsvoorstellen die hieruit voortvloeien moeten dus met het nodige voorbehoud behandeld worden.

De Belgische transacties in de internationale context

7. Hoofdstuk 4 van het ontwikkelingsplan behandelt onder meer de problematiek van de transmissiecapaciteit aan de Belgische grenzen en de omstandigheden die een invloed hebben op deze capaciteit. De principes voor het bepalen van de interconnectiecapaciteiten, die reeds in het ontwikkelingsplan 2003-2010 aan bod kwamen, worden hernomen in de bijlage van hoofdstuk 4 van het ontwerp van ontwikkelingsplan 2005-2012.

Het Belgische net bevindt zich tussen landen die vaak grote hoeveelheden elektrische energie invoeren (Nederland, Duitsland) of uitvoeren (Frankrijk). De keuze van Nederland om een groot gedeelte van zijn verbruik met invoer te dekken heeft dus rechtstreekse gevolgen voor het invoerpotentieel van het Belgische net. In de meeste gevallen treedt er congestie op aan de zuidgrens van België, terwijl dit zelden voorkomt aan de noordgrens.

Buitenlandse transacties kunnen eveneens een grote invloed hebben op de invoercapaciteit van België. Zo wordt deze sterk beïnvloed door de transacties tussen Frankrijk en Duitsland en door de wisselende en onregelmatige aard van de productie door windturbines in Duitsland.

Twee studies worden aangehaald: de eerste betreft de opportuniteit van een koppelverbinding tussen België en Duitsland, waarvan de resultaten worden vermeld in hoofdstuk 8 van het ontwikkelingsplan; de tweede, opgesteld in samenwerking met de Franse netbeheerder RTE, onderzoekt de impact van de windenergieproductie in Duitsland en van de uitwisselingen tussen Engeland en Frankrijk, op de toename van de

invoercapaciteit die volgt uit het realiseren van de 380 kV-lijn Lotharingen – Ardennen en van het 2de draadstel Gramme – Massenhoven.

8. De CREG betreurt dat de overwegingen in dit hoofdstuk niet worden toegepast om het net te dimensioneren. Meer bepaald verbaast de CREG zich erover dat ELIA in het kader van het ontwikkelingsplan 2005-2012 niet uitdrukkelijk een scenario heeft onderzocht dat belangrijke transits door het net voorziet, terwijl dit toch duidelijk gevraagd werd in haar studie over het vorige ontwikkelingsplan⁵ en tijdens het overleg rond het huidige ontwikkelingsplan. Een dergelijke analyse is vandaag nog meer gerechtvaardigd gezien de toename van de “loop flows” die verbonden is aan de sterke ontwikkeling van de windenergie in Duitsland. De CREG verwijst hierbij naar de studie “*Energiewirtschaftliche Planung für Netzintegration von Windenergie in Deutschland an Land und Offshore bis zum Jahr 2020*” van 24 februari 2005, gemaakt in opdracht van de DENA (*Deutsche Energie-Agentur*).

Criteria voor de ontwikkeling van het transmissienet

9. Hoofdstuk 5 van het ontwikkelingsplan handelt onder andere over de methodologie en criteria die toegepast worden voor het dimensioneren van het transmissienet. Meer bepaald handelt het over de dimensioneringscriteria die gebruikt worden voor de aansluiting van windturbines en over probabilistische methodes voor het dimensioneren van de netten.

10. De dimensioneringscriteria die in overweging genomen worden in het kader van de deterministische methodes werden voorgesteld in het kader van het ontwikkelingsplan 2003-2010. Ze worden hernomen in de bijlage van hoofdstuk 5 van het ontwikkelingsplan 2005-2012.

Wat de deterministische benadering betreft, bevestigt de CREG het advies dat ze reeds in de studie over het ontwikkelingsplan 2003-2010 formuleerde, met name dat de methodologie en de technische criteria voor het dimensioneren van het net die toegepast werden bij het opstellen van het ontwikkelingsplan overeenstemmen met de internationaal algemeen aanvaarde praktijk.

⁵ Paragraaf 42 in de Studie (F) 0401129-CDC-251 over het ontwikkelingsplan van de N.V. ELIA SYSTEM OPERATOR, CREG, 29 januari 2004.

Toch betreurt de CREG het gebrek aan duidelijkheid van de criteria voor het dimensioneren van de aansluiting van windturbines. De CREG vraagt aan ELIA om in het ontwikkelingsplan een duidelijke beschrijving op te nemen van de deterministische methode die ze voor deze dimensionering heeft toegepast.

Wat de probabilistische benadering betreft, begrijpt de CREG dat de uiteengezette methodes ontwikkeld werden tijdens de realisatieperiode van het ontwikkelingsplan. Niettemin lijkt het dat deze methodes niet werden toegepast in het kader van dit ontwikkelingsplan. De CREG vraagt aan ELIA om het gebruik te verduidelijken van de voorgestelde probabilistische benadering.

Referentietransmissienet

11. Hoofdstuk 6 beschrijft het referentietransmissienet als “het net zoals het begin 2005 in gebruik is (...), met inbegrip van de voor 2006 geplande investeringen die werden goedgekeurd in het Ontwikkelingsplan 2003-2010 en waarvan de geplande ingebruikstelling wordt bevestigd.”

Netversterkingen waarvan de geplande ingebruikstelling wordt uitgesteld, komen niet meer in het referentienet voor, zelfs indien ze goedgekeurd werden in het kader van het vorige ontwikkelingsplan of een vroeger uitrustingsplan.

12. De CREG gaat akkoord met deze aangepaste definitie van het referentienet die ze trouwens zelf tijdens het overleg gesuggereerd heeft. Ze is van mening dat het aangepaste referentienet een betere vertrekbasis vormt voor het ontwikkelingsplan vermits investeringen die reeds goedgekeurd zijn, maar waarvan de realisering nog niet vaststaat, er niet meer in opgenomen worden.

De CREG is trouwens van mening dat investeringen die reeds goedgekeurd werden in vorige plannen maar waarvan de realisering, om welke redenen dan ook, uitgesteld werd, opnieuw in vraag moeten gesteld worden. Het is inderdaad mogelijk dat door gewijzigde omstandigheden reeds goedgekeurde investeringen niet meer optimaal zijn en bijgestuurd of vervangen kunnen worden door andere investeringen die beter aangepast zijn aan de gewijzigde omstandigheden.

13. De punten 6.1 en 6.2 van het ontwerp van ontwikkelingsplan geven een overzicht van de stand van zaken van de investeringen die volgens ELIA goedgekeurd werden in vorige plannen. Punt 6.3 geeft de rechtvaardiging van de investeringen die uitgesteld, gewijzigd of geschrapt werden.

Punt 6.4 “Beschrijving van het 380-150 kV referentienet (2006)”⁶ ontbreekt. De CREG veronderstelt dat ELIA zoals in het vorige plan, een grafische voorstelling van het referentienet onder dit punt gaat opnemen.

14. Wat betreft de stand van zaken van de goedgekeurde investeringen stelt de CREG vast dat een beduidend aantal van de versterkingen die gepland werden tegen 2006, één à twee jaar later in dienst genomen zullen worden dan aangekondigd in het ontwikkelingsplan 2003-2010. Bovendien zijn een aantal versterkingen die gepland werden tegen 2003, nog niet uitgevoerd. De CREG stelt zich dan ook de vraag of ELIA de uitvoeringsduur van de investeringen in het algemeen niet onderschat in het ontwikkelingsplan.

Wat betreft de rechtvaardiging van het uitstel van het tweede draadstel op de 150 kV-lijn van Scheldelaan naar Zevende Havendok begrijpt de CREG de motivering die opgenomen is in punt 6.3.4 niet. Uit deze motivering zou men eerder afleiden dat het tweede draadstel wel degelijk noodzakelijk is. Een verduidelijking is hier dan ook nodig.

Versterkingen van het transmissienet tegen 2008

15. Hoofdstuk 7 stelt de netversterkingen voor die voortvloeien uit de analyse van drie scenario's tegen 2008 en geeft tevens een technisch-economische verantwoording van deze versterkingen. Deze scenario's stemmen allemaal overeen met de hoge verbruiksvariant in de mate dat het net moet toelaten om aan de maximumbehoeften te voldoen die tegen het jaar 2008 geraamd worden.

De onderzochte productiescenario's met het oog op 2008 zijn:

- het basisscenario, dat rekening houdt met een gemiddelde invoer van 1850 MW in 2008,
- het scenario “openstelling van de markt – 2008”, dat een invoer van 3700 MW voorziet,

⁶ In het Frans: “*Représentation du réseau de référence 380-150 kV (2006)*”

- het scenario “onafhankelijkheid van het net t.o.v. het productiepark – 2008” dat het stilleggen van sommige productie-eenheden onderzoekt.

De CREG stelt vast dat het importniveau van 2500 MW in het basisscenario 2008 beschouwd wordt in § 7.4.1 van het ontwerp van ontwikkelingsplan, terwijl hetzelfde importniveau opgenomen is in het scenario verhoging van de import in § 3.4.5. De CREG vraagt aan ELIA om dit punt op te helderen.

De CREG herinnert eraan dat het in overweging nemen van een importscenario waarbij al vanaf 2008 de invoer van 3700 MW wordt voorzien haar weinig realistisch lijkt. Ze betreurt eveneens dat er niet uitdrukkelijk wordt rekening gehouden met het optreden van “*loop flows*” door een scenario met belangrijke transits te onderzoeken.

16. In tegenstelling tot het vorige plan geeft het ontwerp van ontwikkelingsplan 2005-2012 niet duidelijk de knelpunten in het transmissienet aan (behalve een algemeen spanningsprobleem). Enkel de oorzaken van het opduiken van deze knelpunten worden gegeven in deel 7.3. Bovendien komen de scenario's waarvoor deze knelpunten werden waargenomen niet duidelijk naar voor. De CREG vraagt ELIA dus, voor het tijdstip 2008, en voor de verschillende onderzochte scenario's, te verduidelijken welke de knelpunten zijn die in het referentietransmissienet opduiken.

17. Eerst en vooral dient opgemerkt dat een reeks door ELIA voorgestelde investeringen voor het tijdstip 2008 aan een voorwaarde gebonden zijn. Ze zullen maar effectief van start gaan als aan deze voorwaarde voldaan wordt. Artikel 13, §2, van de elektriciteitswet stelt dat het ontwikkelingsplan “het investeringsprogramma (bepaalt) dat de netbeheerder zich verbindt uit te voeren”. De CREG is dan ook van mening dat ELIA geen voorwaardelijke investeringen in het ontwikkelingsplan zou mogen opnemen. Bijgevolg is de CREG van oordeel dat de investeringen die voor het tijdstip 2008 in het ontwikkelingsplan worden opgenomen moeten gepaard gaan met een duidelijke keuze van ELIA om ze te realiseren.

In dit verband dient eraan herinnerd te worden dat artikel 13, §3, van de elektriciteitswet een aanpassingsprocedure voor het ontwikkelingsplan voorziet indien de investeringen voorzien in het ontwikkelingsplan niet toelaten om op een adequate en doeltreffende wijze aan de capaciteitsbehoeften te voldoen. De CREG is van mening dat deze aanpassing betrekking kan hebben op zowel het toevoegen als het weglaten van investeringen. Zonder vooraf te

willen oordelen over de gegrondheid van de voorgestelde investeringen, is de CREG dus van mening dat, zonder duidelijke verbintenis vanwege ELIA, de betrokken investeringen geen deel zouden mogen uitmaken van de versterkingen voorzien tegen 2008 in het ontwikkelingsplan.

Daarnaast herinnert de CREG eraan dat ze, zoals aangegeven in haar brief van 17 september 2003, geen bezwaar heeft tegen het opsplitsen van het ontwikkelingsplan in twee deelperiodes.

18. De volgende tabel werd door de CREG opgesteld op basis van de gegevens vervat in het ontwerp van het ontwikkelingsplan. Ze geeft een synthese van de door ELIA voorgestelde versterkingen van nationaal belang voor het tijdstip 2008. Voor elke versterking geeft ze een beschrijving, het type ervan (vast of voorwaardelijk), de budgettraming als ze gegeven is in het ontwerp van het ontwikkelingsplan, de lijst van versterkingen gebundeld in een zelfde budgettraming en het scenario dat deze investering verantwoordt.

Identificatie	Beschrijving	Type versterking	Kosten in miljoen euro	Versterkingen beoogd in de budgettraming	Scenario dat de versterking verantwoordt
1	Zandvliet: nieuwe transformator in een bestaande post	vast	14 tot 16	1 en 2	Basisscenario 2008
2	Lillo-Zandvliet: overschakeling op 150 kV van de bestaande 36 kV-lijn Lillo-Solvay en realisatie van een nieuwe lijn Lillo-Zandvliet	vast			Basisscenario 2008
3	Bruegel (Dilbeek), Kallo, Merksem, Mol, Monceau et Ruien: zes condensatoren-batterijen in bestaande posten	vast	9	3	Basisscenario 2008: invoerpeil van 2500 MW
4	13 condensatorenbatterijen in bestaande posten	voorwaardelijk	20 (1)	4	Scenario "Openstelling van de markt 2008: invoerpeil van 3700 MW"
5	Avelgem: nieuwe transformator 380 kV/150 kV in een bestaande post	voorwaardelijk	-		Scenario "Onafhankelijkheid van het net t.o.v. het productiepark - 2008"
6	Ruien et Izegem: twee batterijen condensatoren van 75 MVA in bestaande posten	voorwaardelijk	3	6	Scenario "Onafhankelijkheid van het net t.o.v. het productiepark - 2008"
7	Courcelles/Gouy: nieuwe transformator 380 kV/150 kV in een bestaande post	voorwaardelijk	15 (2)	7 en 8	Scenario "Onafhankelijkheid van het net t.o.v. het productiepark - 2008"
8	Courcelles - Gouy: nieuwe verbinding van 150 kV of 380 kV	voorwaardelijk			Scenario "Onafhankelijkheid van het net t.o.v. het productiepark - 2008"
9	Brugge-Waggelwater - Slijkens: versterking van de bestaande lijn van 150 kV	vast	-		Basisscenario 2008
10	Keerke - Lokeren: nieuwe lijn van 150 kV	vast	-		Basisscenario 2008

(1): 29 M€ voor 19 batterijen, - 9 M€ voor 6 batterijen

(2): bron: Ontwikkelingsplan 2003 - 2010

19. Op basis van informatie uit het ontwerp van ontwikkelingsplan, informatie ontvangen tijdens het overleg en informatie vervat in het vorige plan, beschikt de CREG op dit ogenblik niet over de budgetraming voor het geheel van de door ELIA voorgestelde investeringen tegen 2008. Bijgevolg vraagt ze aan ELIA om een budgetraming voor deze investeringen in het plan op te nemen.

De CREG is van mening dat het ontwikkelingsplan een synthesesetabel met de voorgestelde versterkingen voor het tijdstip 2008 dient te bevatten die ook het scenario en het knelpunt dat de versterking verantwoordt en de budgetraming voor de versterking weergeeft.

De verschillende investeringen van nationaal belang die ELIA voor 2008 voorstelt, worden in de volgende paragrafen ontleed.

20. Wat betreft de installatie van een tweede transformator in de post van Zandvliet en de realisatie van een nieuwe verbinding Lillo – Zandvliet, begrijpt de CREG dat deze werken vereist zijn wegens een tekort aan lokale productie (in 150 kV) in de regio Antwerpen dat bij het basisscenario 2008 optreedt.

Het ontwerp van het ontwikkelingsplan maakt een vergelijking tussen twee varianten om dit productietekort te verhelpen. De respectieve voordelen van deze twee varianten komen niet duidelijk tot uiting, evenmin als hun kosten.

De CREG begrijpt dat ELIA de eerste variant aanbeveelt, die voorziet in de installatie van de transformator van Zandvliet en de realisatie van een nieuwe verbinding Lillo – Zandvliet. Deze variant lijkt aanvaardbaar op technisch vlak. Toch vraagt de CREG dat ELIA duidelijk de kosten en voordelen van de gekozen oplossing zou aangeven ten opzichte van het andere alternatief.

21. Door in het basisscenario rekening te houden met een mogelijke invoersituatie van 2500 MW voor het tijdstip 2008 “in het kader van de openstelling van de markt”, werden veralgemeende spanningsproblemen in het transmissienet in het daglicht gesteld. Om aan deze situatie het hoofd te bieden, stelt ELIA de realisatie voor van 6 condensatorenbatterijen van 75 Mvar. Deze batterijen zullen geplaatst worden in de posten van Bruegel (Dilbeek), Kallo, Merksem, Mol, Monceau en Ruien. Deze oplossingen werd goedkoper geacht dan oplossingen waarbij een beroep wordt gedaan op statische compensatoren.

De CREG meent dat de installatie van deze condensatoren batterijen , waarmee het hoofd kan worden geboden aan mogelijke invoersituaties voor 2008, van essentieel belang is voor het openstellen voor mededinging van de Belgische groothandelsmarkt.

22. ELIA stelt eveneens voor om 13 bijkomende condensatoren batterijen te installeren, om te kunnen beantwoorden aan het scenario “openstelling van de markt 2008: importniveau van 3700 MW”.

Zoals aangegeven in § 6, beschouwt de CREG dit importscenario niet erg realistisch. Ze herinnert er ook aan dat ze het noodzakelijk acht dat een realistisch scenario voor 2008 wordt beschouwd dat import met een belangrijke transit combineert.

Daarnaast zou er geen enkel voorwaardelijke investering deel mogen uitmaken van de investeringen voor het tijdstip 2008 (zie § 17).

Evenwel, als ELIA het vandaag noodzakelijk acht om tegen 2008 in bijkomende compensatiemiddelen te voorzien, vraagt de CREG dat ELIA deze met een duidelijke verbintenis zou toevoegen aan de versterkingen voor het tijdstip 2008, door ze te verantwoorden op basis van een realistisch scenario.

23. Het ontwerp van ontwikkelingsplan voorziet in de “voorwaardelijke” installatie in 2008 van de transformator 380/150 kV van Ruien op basis van het scenario “Onafhankelijkheid van het net ten opzichte van het productiepark 2008”.

De CREG wijst erop dat ze in haar studie met betrekking tot het vorige ontwikkelingsplan de installatie van deze transformator en de versterking van de 150 kV-lijn Avelgem – Ruien reeds van essentieel belang voor de openstelling voor mededinging van de Belgische markt achtte.

De CREG is van mening dat geen enkel voorwaardelijke investering deel zou mogen uitmaken van de investeringen voor het tijdstip 2008 (zie § 17). Evenwel, als ELIA het noodzakelijk acht om tegen 2008 in bijkomende transformatiemiddelen te voorzien, vraagt de CREG dat ELIA deze met een duidelijke verbintenis zou toevoegen aan de investeringen voor dit tijdstip van het ontwikkelingsplan, door ze te verantwoorden op basis van een realistisch scenario.

24. ELIA toont het belang aan van de installatie van een condensatorenbatterij van 75 Mvar in de onderstations Ruien en Izegem in geval van het stilleggen van de productie-eenheid van Ruien 5 die gepland is in het scenario “Onafhankelijkheid van het net ten opzichte van het productiepark 2008”. Deze investering is gekoppeld aan die van de transformator 380/150 kV van Ruien (zie § 23 hiervoor). De CREG merkt op dat deze behoefte aan een compensatiemiddel in het vorige plan niet aangegeven werd. Opnieuw is de investering van ELIA “voorwaardelijk” en ze hangt af van het stilleggen van productie-eenheden in Ruien.

De CREG is van mening dat geen enkel voorwaardelijke investering deel zou mogen uitmaken van de investeringen voor het tijdstip 2008 (zie § 17). Evenwel, als ELIA het vandaag noodzakelijk acht om tegen 2008 in bijkomende compensatiemiddelen te voorzien, vraagt de CREG dat ELIA deze met een duidelijke verbintenis zou toevoegen aan de versterkingen voor het tijdstip 2008 van het ontwikkelingsplan, door ze te verantwoorden op basis van een realistisch scenario.

25. Het ontwerp van ontwikkelingsplan voorziet in de “voorwaardelijke” installatie in 2008 van de transformator van 380/150 kV in Courcelles of in Gouy en in de aanleg van een nieuwe 380 kV- of 150 kV-verbinding Courcelles – Gouy op basis van het scenario “Onafhankelijkheid van het net ten opzichte van het productiepark 2008”.

De CREG wijst erop dat ze in haar studie met betrekking tot het vorige ontwikkelingsplan de installatie van deze transformator en de aanleg van een nieuwe 380 kV- of 150 kV-verbinding Courcelles – Gouy reeds van essentieel belang achtte voor de openstelling voor mededinging van de Belgische markt.

De installatie van deze transformator vanaf 2006 hield verband met de verwachte declassering van productie-eenheden.

Net zoals voor het vorige ontwikkelingsplan neemt de CREG nota van de onduidelijkheid omtrent de lokalisatie van de nieuwe transformator “Courcelles/Gouy” en de spanning van de overeenstemmende verbinding. Dit heeft tot gevolg dat drie jaar voor de geplande datum van een eventuele indienststelling drie opties open blijven voor de realisatie ervan, namelijk een 380 kV-verbinding, een 150 kV-verbinding of ondergrondse kabels van 150 kV.

De CREG is van mening dat geen enkel voorwaardelijke investering deel zou mogen uitmaken van de investeringen voor het tijdstip 2008 (zie § 17). Evenwel, als ELIA het

noodzakelijk acht om bijkomende transformatiemiddelen tegen 2008 te voorzien, vraagt de CREG dat ELIA deze met een duidelijke verbintenis zou toevoegen aan de versterkingen voor het tijdstip 2008 van het ontwikkelingsplan, door ze te verantwoorden op basis van een realistisch scenario.

Dezelfde opmerking als hierboven geldt voor de realisatie van de verbinding Courcelles – Gouy. De CREG vestigt de aandacht van ELIA echter op het belang om correct te anticiperen op de investeringsbeslissingen waarvan de concrete verwezenlijking verscheidene jaren in beslag neemt.

26. In haar ontwerp van ontwikkelingsplan stelt ELIA de versterking van de lijn Brugge-Waggelwater – Slijkens voor om te kunnen voldoen aan het basisscenario 2008 en meer bepaald voor het behoud de bedrijfszekerheid van het 150 kV-net na de aanleg van de nieuwe 150 kV-kabel Koksijde – Slijkens en de evolutie van het productiepark en van het verbruik in de regio. Er wordt echter geen enkele budgetraming noch technisch-economische verantwoording gegeven.

De CREG merkt op dat de noodzaak van deze versterking niet werd aangegeven in het vorige ontwikkelingsplan, meer bepaald in de studie van het netwerk voor het tijdstip 2009.

De CREG vraagt aan ELIA om voor deze investering een beschrijving van het betrokken knelpunt, de technisch-economische verantwoording en de budgetraming op te nemen in het ontwikkelingsplan. De CREG verzoekt ELIA tevens in haar ontwerp van het ontwikkelingsplan de tekstgedeelten te verduidelijken die op deze investering betrekking hebben.

27. ELIA stelt de realisatie voor van een nieuwe 150 kV-lijn Keerke – Lokeren. Daarbij wordt gepreciseerd dat de beschrijving van deze investering, die al werd vermeld bij de versterkingen waarvoor tegen 2003 werden aangegaan in het kader van het ontwikkelingsplan 2003-2010, beschikbaar is in deel 6.3.2 van het ontwerp van het ontwikkelingsplan.

Vooreerst merkt de CREG op dat deze investering geen deel uitmaakt van de investeringen waarvoor tegen 2003 verbintenissen werden aangegaan van het ontwikkelingsplan 2003-2010 in tegenstelling tot wat de tekst in de delen 6.3.2 en 7.4.1 laat vermoeden.

Vervolgens stelt de CREG vast dat ELIA geen enkele budgetraming noch technisch-economische verantwoording hiervan verschaft.

De CREG vraagt aan ELIA om voor deze investering de technisch-economische verantwoording en de budgetraming op te nemen in het ontwikkelingsplan. Ze vraagt haar eveneens om de tekstgedeelten van het ontwikkelingsplan met betrekking tot deze investering aan te vullen en te corrigeren.

28. Deel 7.6.2 van het ontwerp van ontwikkelingsplan geeft een gedetailleerde beschrijving van de versterkingen naar de lagere spanningsniveaus.

De CREG vraagt aan ELIA om voor de investeringen naar de lagere spanningsniveaus de budgetraming op te nemen in het ontwikkelingsplan.

De CREG stelt vast dat dit investeringspakket hoofdzakelijk transformatoren gelegen tussen het transmissienet en de gewestelijke netten omvat.

Zonder zich uit te spreken over de bevoegdheidsverdeling terzake, is de CREG van mening dat het aangewezen is dat ELIA in verband met deze investeringen ook overleg pleegt met de gewestelijke overheden en de eventuele beslissingen vermeldt genomen door de gewestelijke overheden voor de materies die betrekking hebben op dit plan en waarvoor de gewesten bevoegd zijn.

Evolutie van het transmissienet op lange termijn

29. Hoofdstuk 8 van het plan stelt de versterkingen van het transmissienet tegen 2012 voor. Er wordt vermeld dat het geschatte verbruiksniveau in de lageverbruiksvariant tegen 2012 vergelijkbaar is met het verbruiksniveau dat in de hogeverbruiksvariant voor 2008 in aanmerking werd genomen. ELIA vermeldt dat de tegen 2012 te realiseren versterkingen enkel bepaald werden op basis van de hogeverbruiksvariant. ELIA onderzoekt vervolgens voor 2012 drie productiescenario's: het basisscenario, het scenario "verhoging van de import op lange termijn" en het scenario "onafhankelijkheid van het net ten opzichte van het productiepark op lange termijn".

30. Wat het basisscenario betreft, voorziet ELIA volgende investeringen:

- het overzetten naar 220 kV van de 150 kV-lijn Awirs – Lixhe en een nieuw onderstation 220/70 kV/MS te Vottem;

- een nieuwe 150 kV-kabel Burcht – Petrol (Antwerpen);
- het tweede draadstel op de lijn Scheldelaan – Zevende Havendok;
- een nieuwe 150 kV-kabel Keiberg (Machelen) in aftakking op de bestaande kabel Machelen – Woluwe.

31. Het scenario “verhoging van de import op lange termijn” voorziet een import van 4700 MW. Dit scenario vereist de realisatie van:

- het tweede draadstel van de 380 kV-lijn Gramme – Massenhoven;
- de nieuwe 380 kV-lijn Lorraine – Ardennes (gedeelte op het Franse grondgebied);
- bijkomende middelen voor compensatie in blindvermogen.

Mogelijke bijkomende investeringen ten gevolge van het tweede draadstel Gramme – Massenhoven en de verbinding Lorraine – Ardennes:

- een 380/150 kV-transformator te Zutendaal in aftakking op de 380 kV-lijn Gramme – Massenhoven;
- aanpassingen van de transformatie in de onderstations van Aubange, Houffalize en Brume ten gevolge van het overzetten van de lijn Villeroux – Brume van 220 naar 380 kV.

In dit scenario werd tevens het nut van een rechtstreekse koppelverbinding tussen België en Duitsland onderzocht. Hierbij werden twee varianten beschouwd namelijk Brume (B) – Dalhem (D) en Lixhe (B) – Oberzier (D). Uit het onderzoek bleek dat deze verbindingen geen significante verhoging van de invoercapaciteit van België teweegbrengen.

32. Wat de versterking van de lijn Gramme-Massenhoven betreft, is de CREG van mening dat indien de in het plan gestelde verwachtingen qua uitwisselingen met het buitenland worden bevestigd, dit een nuttige versterking vormt.

Wat de nieuwe koppelverbinding op 380 kV tussen Lorraine – Ardennes betreft, wijst de CREG erop dat de belangrijkste investeringen aan de Belgische kant reeds gedaan zijn. In dit verband verwelkomt de CREG het Memorandum van Overeenstemming dat de Franse en Belgische Regering hebben afgesloten in maart 2005 waarbij ze onder meer overeenkomen het voortzetten van de versterking van de interconnectie tussen Frankrijk en België te

ondersteunen overeenkomstig de prioriteiten die vastgelegd worden in de beschikking nr. 1229/2003/EG van het Europese Parlement en de Raad van 26 juni 2003 tot opstelling van richtsnoeren voor trans-Europese netwerken in de energiesector en houdende intrekking van beschikking nr. 1254/96/EG.

33. Het scenario “onafhankelijkheid van het net ten opzichte van het productiepark op lange termijn” kadert in het verminderen van de afhankelijkheid van het net ten opzichte van het huidige productiepark. In dit verband haalt ELIA twee investeringen aan die reeds in dit verband overwogen werden in het vorige ontwikkelingsplan: de transformator 380/150 kV te Zutendaal en de transformator 380/150 kV te Reppel.

De transformator te Zutendaal blijft een aandachtspunt in kader van netontwikkeling op lange termijn. De transformator van Reppel die reeds opgenomen was in het referentienet 2003 van het vorige ontwikkelingsplan, wordt uitgesteld. Het overzetten van een draadstel van de 70 kV-lijn Stalen – Gerdingen en van de 70 kV-lijn Gerdingen – Overpelt vormen een afdoende investering bij een eventueel stilleggen van de productie-eenheden te Mol.

34. De CREG wenst op te merken dat het feit dat de transformator van Reppel opgenomen was in het referentienet van het vorige ontwikkelingsplan terwijl hij uiteindelijk niet nodig blijkt, aantoont dat de aanpassing van het referentienet waarop het nieuwe investeringsplan gebaseerd is, een duidelijke verbetering is. In het nieuwe referentienet worden immers enkel de investeringen opgenomen waarvan de indienstneming bevestigd is. Hierdoor wordt vermeden dat uiteindelijk een verkeerd referentienet als vertrekbasis voor de netberekeningen gebruikt wordt.

35. Onder het punt “versterkingen naar lagere spanningsniveaus” geeft ELIA een indicatief overzicht van de investeringen met betrekking tot het voeden van de 70 kV-, 36 kV- en MS-netten vanuit het 150 kV-net die voorzien worden vanaf 2008. Deze investeringen zijn het gevolg van de aangroei van de lokale belasting. Een volgende aanpassing van het ontwikkelingsplan zal deze investeringen hoe dan ook moeten bevestigen of aanpassen vermits ze sterk afhankelijk zijn van de aangroei van lokale belastingen die eventueel nog niet aangekondigd zijn.

36. Wat de periode na 2008 betreft, merkt de CREG op dat de in het ontwerp van ontwikkelingsplan vermelde investeringen slechts ter indicatieve titel vermeld worden en dat enkel de desbetreffende ontwerpstudies ter goedkeuring aan de Minister voorgelegd worden. In dit verband wenst de CREG over een raming van de budgetten in verband met de geplande studies te kunnen beschikken.

Aansluiting van nieuwe productie-eenheden

37. Hoofdstuk 9 van het ontwikkelingsplan is gewijd aan de netevolutie ten gevolge van het aansluiten van nieuwe productie-eenheden. Er worden twee punten behandeld in dit hoofdstuk. In een eerste punt worden de gunstige lokalisaties bepaald voor het aansluiten van nieuwe eenheden en in een tweede punt worden de mogelijkheden onderzocht van het aansluiten van grote offshore windenergieparken in de Noordzee.

In het eerste punt worden de lokalisaties op 380 en 150 kV bepaald die in aanmerking kunnen komen voor het aansluiten van nieuwe productie-eenheden van 400 MW. ELIA merkt op dat andere lokalisaties mogelijk zijn voor kleinere eenheden of indien het bestaande net en/of productiepark gewijzigd wordt.

In het tweede punt worden de mogelijkheden onderzocht voor het aansluiten van offshore windenergieparken met een totale capaciteit die oploopt tot 2000 MW. De studies tonen aan dat op het huidige 150 kV-net een vermogen tot 900 MW kan aangesloten worden. Vermogens van 900 tot 2000 MW dienen op het 380 kV-net aangesloten te worden. Hiervoor werden verschillende technologieën en opties vergeleken.

38. De CREG is van mening dat het identificeren van de gunstige locaties voor nieuwe productie-eenheden in het transmissienet, een nuttig signaal inhoudt voor de producenten die nieuwe investeringen plannen in België. In dat verband vraagt de CREG aan ELIA om op haar website een actueel overzicht te publiceren van alle belangrijke ELIA-onderstations met aanduiding van de maximale productie-capaciteit die op deze onderstations kan aangesloten worden.

Wat de lokalisaties op 380 kV betreft, merkt de CREG een contradictie op tussen de tabel en de tekst. Zandvliet wordt namelijk als een gunstige lokalisatie opgegeven in de tabel en als een te mijden lokalisatie in de tekst.

Wat het aansluiten van de offshore windenergieparken betreft, stelt de CREG vast dat op het huidige referentienet voor een vermogen van ongeveer 600 MW aan nieuwe offshore windenergieparken kan aangesloten worden. Mits beperkte investeringen in het 150 kV-net, kan dit opgedreven worden tot 900 MW. De CREG is van mening dat dit voor de eerstkomende jaren toereikend is. De CREG raadt ELIA echter aan om de ontwikkeling van de offshore windenergie nauwgezet op te volgen en de studie voor de aansluiting van grote windenergieparken in een volgend ontwikkelingsplan te actualiseren.

Conclusies en uitvoering van het ontwikkelingsplan

39. Het hoofdstuk met als titel “Conclusies en uitvoering van het Ontwikkelingsplan” geeft een samenvatting van het plan en van het voorstel tot versterking van ELIA.

II. CONCLUSIES

40. Het door ELIA opgestelde ontwikkelingsplan 2005-2012 bepaalt welke versterkingen van het transmissienet tegen 2008 en 2012 moeten gerealiseerd worden, uitgaande van het referentienet. Bij de selectie van de versterkingsinvesteringen werd uitgegaan van drie doelstellingen, namelijk energie, milieuzorg en economie. De openstelling van de elektriciteitsmarkt vergemakkelijken door het vergroten van de importcapaciteit van België en de afhankelijkheid van het transmissienet ten opzichte van het Belgische productiepark verminderen door het plannen van nieuwe investeringen, zijn de twee krachtlijnen die de basis vormen van de voorstellen voor de ontwikkeling van het net ingediend door ELIA. Het naleven van de beleidskeuzes op het vlak van hernieuwbare energie, warmtekrachtkoppeling en het ontwikkelen van windmolenparken in de Noordzee werd eveneens in aanmerking genomen bij het opstellen van het plan.

De CREG is van oordeel dat de doelstellingen en krachtlijnen die ELIA bij de uitwerking van het ontwikkelingsplan van het transmissienet vooropstelde ernaar streven op economische en milieuvriendelijke wijze aan de toekomstige marktbehoeften te voldoen, met naleving van de hiervoor vermelde beleidskeuzes. De CREG maakt evenwel een voorbehoud bij het feit dat ELIA het plannen van nieuwe investeringen ook laat afhangen van “de middelen waarover de netbeheerder beschikt”. Deze bewoordingen zijn te arbitrair en zullen aanleiding geven tot discussies.

41. Het plan behelst twee ontwikkelingsfases. In de eerste fase worden de investeringen bepaald die noodzakelijk zijn om de betrouwbaarheid van het net tegen 2008 in stand te houden. In de tweede fase worden indicatieve denkpistes voor na 2008, alsook beslissingen met betrekking tot ontwerpstudies voor installaties waarvan de realisatieduur langer zijn, voorgesteld.

De CREG is van oordeel dat het in twee fases opdelen van het tijdsbestek van de studie een adequaat middel is om rekening te kunnen houden met het feit dat de onzekerheid die verscheidene sleutelfactoren van de ontwikkeling van het net beïnvloedt, mettertijd toeneemt.

42. Wat betreft de criteria voor het dimensioneren van de aansluiting van windturbines, vraagt de CREG aan ELIA om in het ontwikkelingsplan een duidelijke beschrijving op te nemen van de deterministische methode die ze heeft toegepast.

43. De CREG stelt vast dat een reeks investeringen die ELIA tegen 2008 voorstelt, aan een voorwaarde gebonden zijn en pas effectief van start zullen gaan als aan de voorwaarde voldaan wordt. Dit betreft 13 condensatoren batterijen, de nieuwe 380/150 kV-transformator van Avelgem, condensatoren batterijen in Ruien en Izegem en de transformator en de lijn van "Courcelles – Gouy". De CREG is van oordeel dat deze versterkingen geen deel zouden mogen uitmaken van het tijdstip 2008 van het ontwikkelingsplan. Evenwel, als ELIA het noodzakelijk acht om in deze versterkingen te voorzien, vraagt de CREG dat ELIA deze met een duidelijke verbintenis zou toevoegen aan het ontwikkelingsplan en ze zou verantwoorden op basis van een realistisch scenario.

In dit verband dient eraan herinnerd te worden dat artikel 13, §3, van de elektriciteitswet een aanpassingsprocedure voor het ontwikkelingsplan voorziet indien de investeringen voorzien in het ontwikkelingsplan niet toelaten om op een adequate en doeltreffende wijze aan de capaciteitsbehoeften te voldoen. De CREG is van mening dat deze aanpassing betrekking kan hebben op zowel het toevoegen als het weglaten van investeringen.

44. De door ELIA toegepaste methodologie om de investeringen in de versterking van het net te onderzoeken, bestaat in een eerste stadium in het opstellen van scenario's voor de evolutie van het verbruik, evenals scenario's voor de evolutie van de productie en de import. De meest relevante scenario's voor de dimensionering van het net worden vervolgens ontleed ten einde voor elk van de vooropgestelde tijdstippen de versterkingen te bepalen die de werkingscriteria naleven van het net in gezonde toestand en in het geval van incident. De gekozen oplossingen zijn het resultaat van het zoeken naar een evenwicht tussen technische, economische en milieugebonden factoren.

De CREG stelt vast dat ELIA in haar methodologie een onderscheid maakt tussen de versterkingen met een nationaal karakter en die met een meer lokale impact, die ze "versterkingen naar de lagere spanningsniveaus" noemt.

Zonder zich uit te spreken over de bevoegdheidsverdeling terzake, is de CREG van mening dat het aangewezen is dat ELIA in verband met de versterkingen naar de lagere spanningsniveaus ook overleg pleegt met de gewestelijke overheden en de eventuele beslissingen vermeldt genomen door de gewestelijke overheden voor de materies die betrekking hebben op dit plan en waarvoor de gewesten bevoegd zijn.

45. De CREG is van oordeel dat de verbruiksvarianten die door ELIA werden opgesteld op basis van studies van het Federaal Planbureau en van het IP 2005-2014 van de CREG een correcte netdimensionering toelaten. Het is echter niet duidelijk hoe en in welke mate ELIA rekening heeft gehouden met de netverliezen bij het bepalen van deze verbruiksvarianten. De CREG vindt het nuttig dat de hypothesen betreffende de netverliezen worden toegelicht in het ontwikkelingsplan.

46. Wat de hypothesen van het ontwikkelingsplan in verband met de centrale productie betreft, merkt de CREG op dat er slechts één nieuwe productie-eenheid van 200 MW voorzien wordt in 2007.

Het IP 2005-2014 voorziet daarentegen in het aanbevolen investeringsbeleid, twee nieuwe STEG-eenheden van 400 MW (de eerste in 2009 en de tweede in 2010) en drie nieuwe gasturbines van 80 MW in 2008.

47. In verband met de scenario's betreffende het Belgische importniveau is de CREG van mening dat een importniveau van 3.700 MW voorzien in 2008, niet erg realistisch is en dat de investeringsvoorstellen die hieruit voortvloeien niet zondermeer goedgekeurd kunnen worden. Ze herinnert er ook aan dat ze het noodzakelijk acht dat een realistisch scenario voor 2008 wordt beschouwd dat import met een belangrijke transit combineert.

De CREG stelt vast dat het importniveau van 2500 MW in het basisscenario 2008 beschouwd wordt in § 7.4.1 van het ontwerp van ontwikkelingsplan, terwijl hetzelfde importniveau opgenomen is in het scenario verhoging van de import in § 3.4.5. De CREG vraagt aan ELIA om dit punt op te helderen.

48. Bovendien betreurt de CREG dat ELIA scenario's in verband met een verhoogde transit door België niet in aanmerking genomen heeft. In de studie van de CREG over het ontwikkelingsplan 2003-2010 werd trouwens voorgesteld dat in de toekomst onderscheid tussen import en doorvoer zou gemaakt worden voor de netdimensionering⁷.

De CREG verzoekt ELIA om in het ontwikkelingsplan aan te tonen dat de dimensionering van het transmissienet tegen 2008 het hoofd zal kunnen bieden aan netsituaties waarbij een hoge import gepaard gaat met hoge transits die men redelijkerwijze kan verwachten tussen nu en 2008.

49. Om zich een nauwkeuriger idee te kunnen vormen van het referentienet dat als basis voor het ontwikkelingsplan werd gekozen, acht de CREG het aangewezen dat ELIA, zoals in het vorige ontwikkelingsplan, een geografisch schema van het referentienet in hoofdstuk 6 van het ontwikkelingsplan opneemt.

Wat betreft de rechtvaardiging van het uitstel van het tweede draadstel op de 150 kV-lijn van Scheldelaan naar Zevende Havendok begrijpt de CREG de motivering die opgenomen is in punt 6.3.4 niet. Uit deze motivering zou men eerder afleiden dat het tweede draadstel wel degelijk noodzakelijk is. Een verduidelijking is hier dan ook nodig.

50. In tegenstelling tot het vorige ontwikkelingsplan geeft het ontwerp van het ontwikkelingsplan 2005-2012 niet duidelijk de knelpunten in het transmissienet aan. De CREG verzoekt ELIA dan ook, voor het tijdstip 2008, de knelpunten in het referentietransmissienet voor de verschillende onderzochte scenario's te verduidelijken.

51. De CREG vraagt ELIA om in het ontwikkelingsplan een budgetraming van de tegen 2008 voorgestelde investeringen op te nemen alsook een synthesetabel met de versterkingen die ook het scenario en het knelpunt dat de versterking verantwoordt en de budgetraming voor de versterking weergeeft.

⁷ Paragraaf 42 in de Studie (F) 0401129-CDC-251 over het ontwikkelingsplan van de N.V. ELIA SYSTEM OPERATOR, CREG, 29 januari 2004.

52. Wat de transformator van Zandvliet en de nieuwe verbinding Lillo – Zandvliet betreft, vraagt de CREG dat ELIA duidelijk de kosten en voordelen van de gekozen oplossing zou weergeven ten opzichte van het andere alternatief.

53. Indien ELIA de installatie van 13 bijkomende condensatorenbatterijen tegen 2008 nodig acht, dan is de CREG van oordeel dat deze keuze in het ontwikkelingsplan zal moeten gerechtvaardigd worden op basis van een realistisch scenario.

54. Indien ELIA de 380/150 kV-transformator van “Courcelles/Gouy” en de 150 kV- of 380 kV-verbinding Courcelles – Gouy tegen 2008 nodig acht, dan vraagt de CREG aan ELIA om de keuze van de lokalisatie van de transformator en van het spanningsniveau van de verbinding te preciseren en te verantwoorden.

55. Wat de versterking van de lijn Brugge-Waggelwater – Slijkens betreft, vraagt de CREG aan ELIA om hiervoor in het ontwikkelingsplan een beschrijving van het aangetroffen knelpunt, de technisch-economische verantwoording de budgettraming op te nemen. De CREG vraagt ELIA tevens om in het ontwikkelingsplan de aan deze investering besteedde tekstgedeelten te verduidelijken.

56. Wat de realisatie van een nieuwe 150 kV-lijn Keerke – Lokeren betreft, vraagt de CREG aan ELIA om hiervoor de technisch-economische verantwoording en de budgettraming in het ontwikkelingsplan op te nemen. Ze vraagt haar tevens de tekstgedeelten van het plan in verband met deze investering aan te vullen en te corrigeren.

57. De CREG vraagt aan ELIA om een budgettraming voor de investeringen naar de lagere spanningsniveaus in het ontwikkelingsplan op te nemen.

58. Wat de gunstige lokalisaties op 380 kV betreft, merkt de CREG een contradictie op tussen de tabel en de tekst. Zandvliet wordt namelijk als een gunstige lokalisatie opgegeven in de tabel en als een te mijden lokalisatie in de tekst.

////

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Thomas LEKANE
Directeur

Christine VANDERVEEREN
Voorzitter van het Directiecomité